

«Generalsekretærens time»

Kontrollutvalgskonferansen 2018

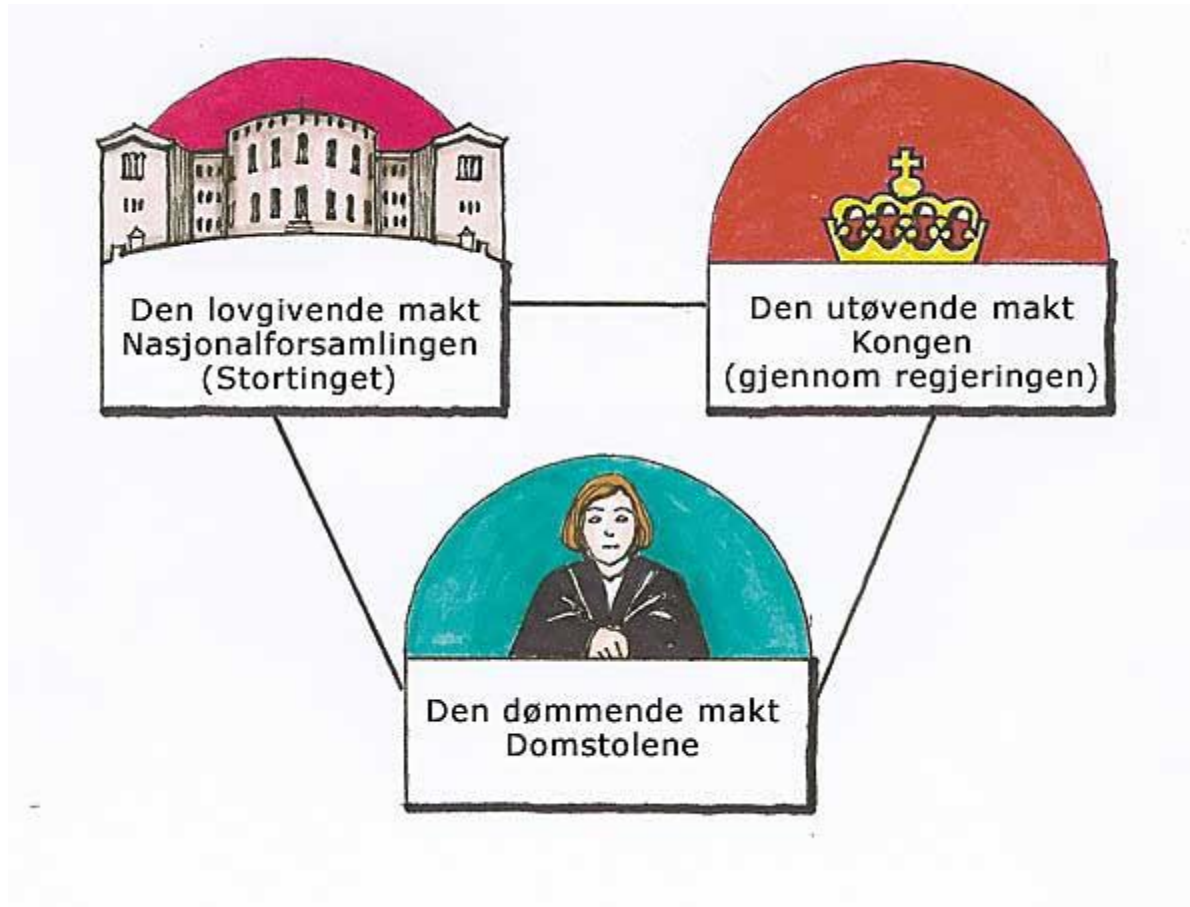
Lillestrøm 20. – 21. mars

- «*Den europeiske liberalismen har en klassisk grunnvisjon, tilskrevet Lord Acton: All makt korrumperer, absolutt **makt korrumperer** absolutt. Det er en av de få samfunnsvitenskapelige regelmessigheter som har vist seg eviggyldige*»
- Sitat: Bernt Hagtvat, Aftenposten, «Signert» 25.2 2018

- «*Institusjoner* er avgjørende fordi de håndhever lovbundet maktutøvelse og et maktfordelingssystem som reduserer risikoen for maktmisbruk, enten det er korrupsjon eller inkompetent embetsførsel»
- Sitat: Michael Tetzchner, Aftenposten, «Debatt», 8.3 2018

Kontroll er sentralt i maktfordelingsprinsippet

- «De viktigste oppgavene til **Stortinget** er å vedta lover, bestemme statens budsjett og **kontrollere regjeringen.**»

Formannskapslovene av 1837

- Gjennom formannskap og representantskap fikk lokale, valgte representanter på landet bevilgende, forvaltende og **kontrollerende myndighet i lokale saker**

Lokalt selvstyre («frihet»)

- «Lokalt selvstyre betegner lokale myndigheters rett og evne til så langt loven tillater, **på eget ansvar** og i lokalbefolkningens interesse å regulere og administrere en betydelig del av de offentlige anliggender»
- Kilde: Europeisk charter, 1989

«På eget ansvar»

- Ansvar - responsibility
- Respons = svare
- Ability = evne

- Evnen til å svare (for seg)
- «evnen» = egenkontrollsystemet/institusjonene

Hvordan har kommunene forvaltet sitt kontrollansvar?

- Finnes det noen **gode fortellinger** om dette?

150 år senere — slutten av 1980-tallet

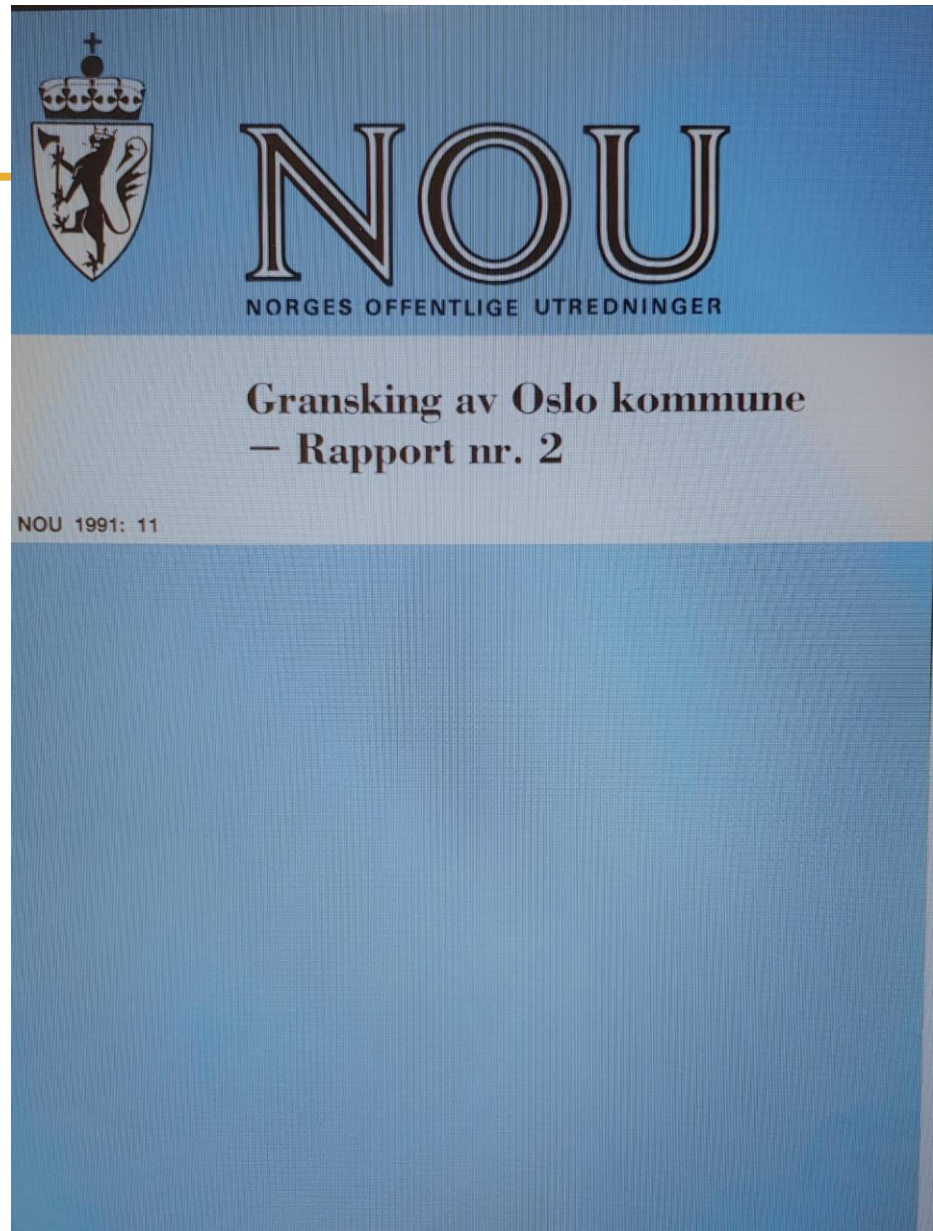

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

**NOU 1990: 26 Gransking
av Oslo kommune rapport
nr 1**

**NOU 1991: 11 Gransking
av Oslo kommune rapport
nr 2**

**NOU 1993: 5 Gransking
av Oslo kommune rapport
nr 3**

og deres
kretariat.

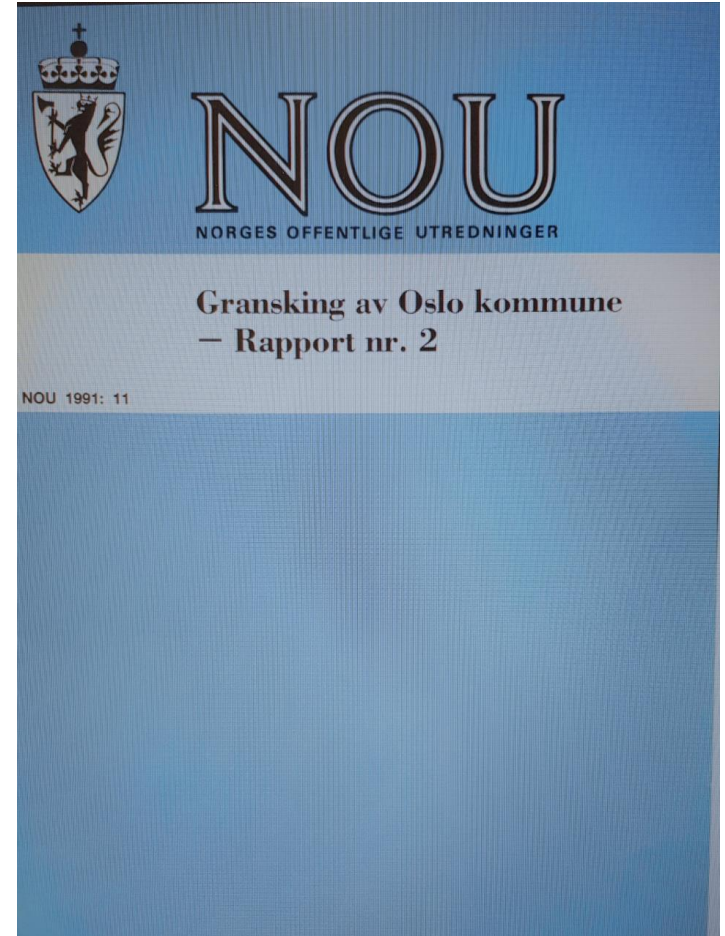
Avgrensning av mandatet:

Vurderer ikke «politisk udugelighet» og «personlig egnethet»

Funn:

Generelt mangelfullt juridisk rammeverk kombinert med en oppsiktsvekkende rolleblandingskultur

Svært liten forståelse for habilitetsbegrepet og verdien av merinnsyn/åpenhet

Institusjonell svikt:

- ***Desisjonsutvalgets reglement var pasifiserende***
- ***Revisjonen var medansvarlig for manglende internkontroll***
- ***Bystyret forstod ikke sitt ansvar for kontroll og tilsyn***

Kommuneloven av 1992: kontrollutvalg

- **Opprettelsen av kontrollutvalg**

- tilsyn med kommunen men ikke med de kommunale selskapene

«Utvalget skal påse at revisjonen iverksetter gransking der dette er vedtatt av kommunestyret/fylkestinget. Utvalget skal også selv sørge for at det blir foretatt undersøkelser og gransking bl.a. i forbindelse med mistanke om uregelmessigheter og misligheter.»

- Sitat: [kontrollutvalgsforskriften 1993 § 4](#)

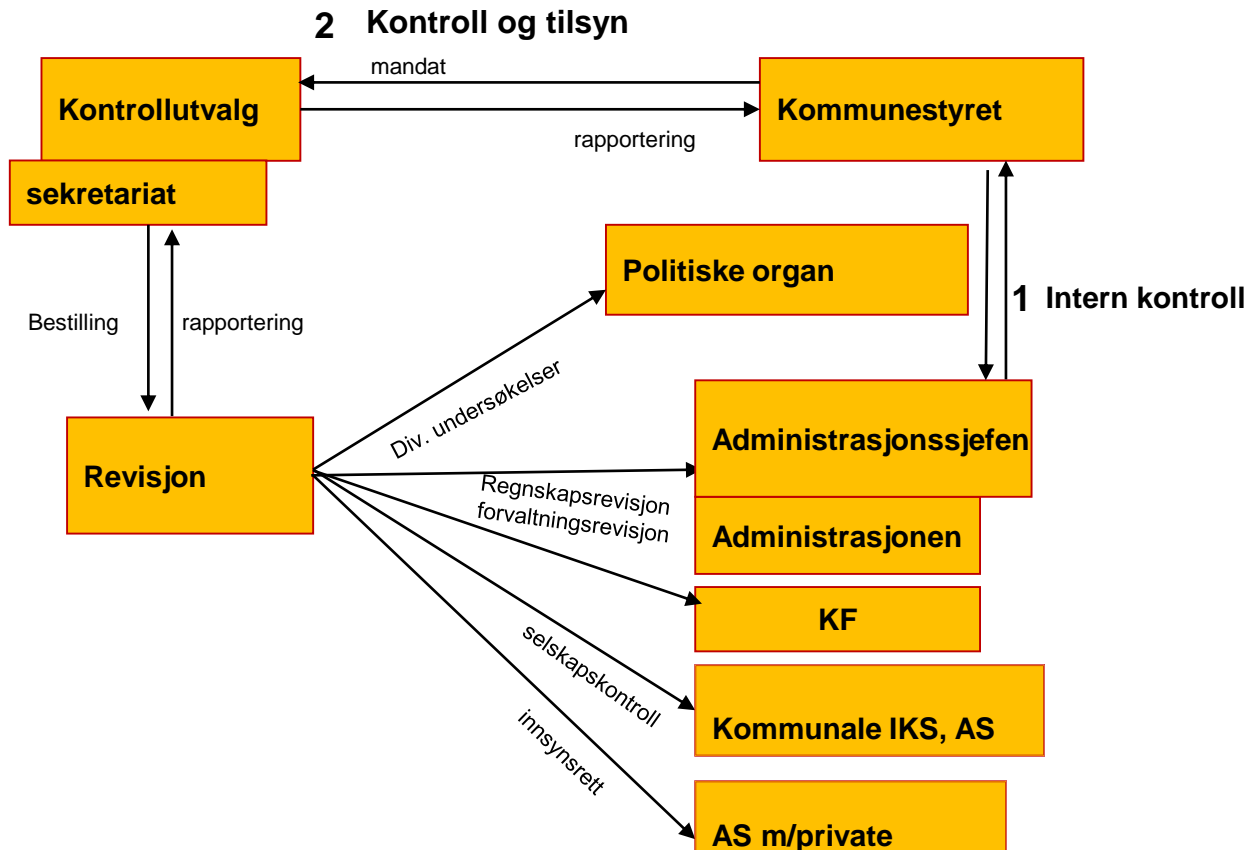
Utfører kontrollutvalgene sitt samfunnsoppdrag tilfredsstillende?

Opedal og Østtveten, 2000. «Full kontroll» NIBR prosjektrapport 2000:10, Oslo NIBR

- Aktivitetsnivået økt fra 1993-1997 – i hovedsak regnskapsrevisjonssaker
- Ansatte vet at kontrollutvalget eksisterer og ønsker å unngå at det blir avdekket avvik.
- Kontrollutvalgene har medvirket til å styrke kommunenes egenkontroll.
- Lite forvaltningsrevisjon

Den kommunale egenkontrollen, endringer i 2004

Ekstern statlig kontroll

Utfører kontrollutvalgene sitt samfunnsoppdrag tilfredsstillende?

Gjertsen, Arild og Knut Martinussen, 2007. «Kommunale kontrollutvalg. Uavhengighet eller flertallsdiktatur?» NF-rapport nr. 4/2007. Bodø: Nordlandsforskning.

- «Effekten av kontrollutvalgene oppfattes å være styrket egenkontroll med kommunens virksomhet og politisk kontroll med administrasjonens iverksetting.»
- «Samtidig pekes det på faktorer som synes å påvirke uavhengigheten: sammenfall av sterk rådmann med stor innflytelse på kontrollutvalget, svært partiløse utvalgsmedlemmer med lav kompetanse på kontroll synes å være en uheldig kombinasjon.»

Kontrollutvalget kan fortsatt spilles ut på sidelinjen

Utfører kontrollutvalgene sitt samfunnsoppdrag tilfredsstillende?

Deloitte: «Evaluering Kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat», Desember 2014

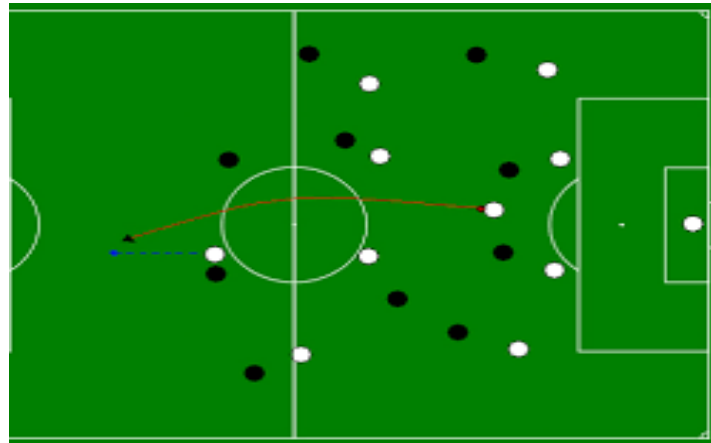
- «Arbeidet til kontrollutvalget har en vesentlig betydning for kommunens egenkontroll, og for kontroll av og forbedring i forvaltningen «
- «Til tross for økt oppmerksomhet omkring kommunal egenkontroll de siste årene, viser denne evalueringen at dette ikke har materialisert seg i en tilsvarende økning i antall forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller som gjennomføres i kommunene. «

Kontrollutvalget har fortsatt noen baller å hente

Hva kan FKT bidra med?

FKT – organiserer en viktig samfunnsfunksjon

- En kollektiv aktør (for KU og sekr.) som styrker egenkontrollen ved at KU-ene (og sekr.) kan:
 - opptre samlet – «en stemme»
 - utvikle (egen) kompetanse og roller
 - øke kunnskapen om viktigheten av egenkontroll i kommunene
 - påvirke myndigheter
 - støtte hverandre

HANDLINGSPLAN FOR FKT

PERIODEN 8.6.2017 – 31.12.2018

- **A. FORMÅL** (jf. FKTs vedtekter, pkt. 1) OG OPPGAVER
- **B. ETABLERING AV EGET SEKRETARIAT**
- **C. SATSINGSOMRÅDE: MEDLEMSVERVING**
- **D. SATSINGSOMRÅDE: PROFILERING FOR ØKT GJENNOMSLAGSKRAFT**
- **E. SATSINGSOMRÅDE: OPPLÆRING OG VEILEDNING**
- **F. MEDLEMSKOMMUNIKASJON**
- **G. SATSINGSOMRÅDE: VIDEREUTVIKLING OG SAMARBEID**

C. SATSINGSOMRÅDE: MEDLEMSVERVING

- For å lykkes som retningsgivende forum innen våre fagfelt må FKT ha tilstrekkelig medlemsgrunnlag og økonomisk handlefrihet. Målsettingen er å øke medlemstallet fra å ha en dekning per i dag på under 40% av medlemspotensialet til å komme så **nær 100% som mulig** innen utgangen av 2018. Dette skal bl.a. skje gjennom direkte kommunikasjon med nåværende og potensielle medlemmer, og profesjonalitet og troverdighet i de tjenestene vi leverer.
- **Hvor og hvordan «treffer» vi våre potensielle medlemmer?**

D. SATSINGSOMRÅDE: PROFILERING FOR ØKT GJENNOMSLAGSKRAFT

- For å lykkes med primæroppgavene skal FKT **være synlig** og bidra med kompetanse i relevante fora.
- Aktuelle høringsuttalelser og synlighet i mediebildet vil være en naturlig del av dette. Arendalsuka skal vurderes som arena for profilering og samfunnspåvirkning. Nettsidene er en naturlig kommunikasjonskanal, ikke bare i dialogen med medlemmene, men også overfor samfunnet for øvrig.
- FKT vil bli mer synlig på sosiale medier.

E. SATSINGSOMRÅDE: OPPLÆRING OG VEILEDNING

- **FKT vil bidra med relevant opplæring og veiledning overfor både kontrollutvalg og sekretariater, herunder:**
 - Fortsette med årlig fagkonferanse og sekretariatskonferanse
 - Utvikle og gjennomføre regionale opplæringstiltak for kontrollutvalg og kontrollutvalgsledere i samarbeid med medlemssekretariater
 - Utvikle veileder om oppgaver og kompetanse for sekretariat
 - Utvikle veileder om kontrollutvalgets påseansvar overfor revisjon
 - Tilby medlemmene juridisk og annen relevant faglig rådgivning og bistand
 - Kontinuerlig vurdere nye tiltak og konsepter for å styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes kompetanse, gjerne etter innspill fra medlemmene

F. MEDLEMSKommunikasjon

- FKT vil intensivere den direkte **kommunikasjonen** med sine medlemmer. Som medlemmer i denne sammenheng menes både kontrollutvalg og sekretariat, og kontrollutvalgenes medlemmer og sekretariatenes ansatte.
- Nettsidene er en naturlig kommunikasjonskanal overfor medlemmene, og må videreutvikles etter medlemmenes ønsker og FKTs behov.
- FKT vil bruke sosiale medier mer aktivt i sin medlemskommunikasjon.

G. SATSINGSOMRÅDE: VIDEREUTVIKLING OG SAMARBEID

- FKT ønsker å videreutvikle seg som faglig forum for medlemsgruppen og søke **samarbeid med andre** organisasjoner der det er naturlig, f.eks. KMD, KS, NKRF og andre. Dette skal bidra til faglig videreutvikling av forumet og gi merverdi for medlemmene.
- Styret og FKTs sekretariat vil sammen med medlemmene **videreutvikle nye tiltak** som støtter opp om organisasjonens formål. **Medlemsnytte** skal være den bærende drivkraften i dette arbeidet. Utviklingen skal også sikre forumets økonomiske handlekraft og bidra til konstruktiv samfunnspåvirkning. Dersom utviklingen av tiltak kan komme under regler for tildeling av offentlige midler, vil FKT søke å finansiere prosjekter på denne måten.

